

OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN

POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.

Predplatná cena:
 Na celý rok . . . . . 4 kor. — hal.
 Na pol roka . . . . . 2 „ — „
 Na štvrt roka . . . . . 1 „ — „
 Jednotlivé číslo 6 halierov

Vychodí každú nedeľu.
 Zodpovedný redaktor a vydavateľ:
VIKTOR HORNYÁNSZKY.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti,
 VI. okr., Aradi-utca 14.
 Sem sa majú posielat predplatky a dopisy.
 Nevyplatené listy sa neprijímajú.

Rumunský tanec.

Čo sa blíži, voľby a či súdny deň?!

I.

Písmo sväté hovorí: «V deň veľký, čili súdny pred samým príchodom Krista zjaví sa falošní proroci, takzvaní ancikristi, ktorí v podobnom rúchu Krista pod zástavou falošných znakov a zázakov budú väbiť ľud, aby ich nasledoval, a kto ich nasleduje, ten iste vovedený bude do záhuby a prepasti večnej!» Tieto slová písma svätého prichádzajú mi na um, keď vidím, že objavili sa medzi ľudom falošní proroci a ancikristi, ktorí zneužívajú podobné rúcho Krista, falošným mámením vedú ho v istú záhubu. A preto pýtam sa, čo sa blíži, voľby a či súdny deň?

Ľudu slovenský! Nie, neblíži sa ešte deň veľký čili súdny, ale blíži sa deň tebe osudný, ktorý keď v prospech tvojho osudu nepoužiješ a budeš slúchať tvojich falošných prorokov — nikdy sa tvojho tuzemského vzkriesenia nedožiješ! Blížia sa tedy voľby, pri ktorých keď len jeden krok zmýliš, ľahko padneš v prepasť zatracenia, čomu si budeš sám príčinou.

Blížia sa tedy voľby, a tie prevádza vláda tá, ktorej heslom je zákon, pravda a právo, ktorá nielen že bedlí na prevedení čistých volieb, ale chce nám byť spoločnou a dobrou matkou všetkých vospolok. A preto smrteľne hreší každý občan vlasti našej, ktorý túto terajšiu vládu, čo o nás sa starujúcu matku pri tejto príležitosti a v jej snahách nepodporuje.

Ale čože! objaví sa medzi ľudom falošní proroci a ancikristi, ktorí nasledujúce hany na ňu kydajú:

Jedon povie: «Takú vládu slovenský ľud nesmie podporovať, ktorá veškeré národnosti chce zmaďarisovať!» Nuž ktorá dobrá matka by to nechcela, aby jej deti nielen jej slovu, ale aj jedno druhé sa porozumelo? Tu ale falošný prorok na to: «Keď Maďar je tak dobrý brat a chce nás porozumeť, nech sa naučí po slovensky!» Srb to isté žiada aby sa naučil po srbsky, Rumun po rumunsky, Horvát po horvatsky, Nemeck po nemecky, Rusín po rusínsky, ba viem iste, že aj Šarišan to isté žiada, aby sa naučil po šarišskv. Nie je to smiešna požiadavka, keď každá národnosť žiada od brata Maďara, aby si osvojil reč každej jednej — počtom asi sedem — národnosti a my

sa nechceme naučiť ani len jednu, ktorá by nás všetkých spojovala v jeden celok. To len každý uzná, že siedmym národnosťam je ľahšie osvojiť si — krem svojej materinskej reči — ešte jednu reč, ako jednej národnosti šesť-sedem.

Keď tedy vláda reč maďarskú chce zaviesť do všetkých škôl vlasti našej, nehafme ju v tomto len nám osožnom predsavzatí, ale ju všemožne podporujme. Ja ti zato dobre stojím, ľudu slovenský, že keď budeš takto smýšľať a budeš úprimný ku matke, budeš vidieť, že popri tom zaistí ti práva aj materinského jazyka tvojho. Nuž a potom či je to Slovákov na škodu, keď rozpráva aj rečou svojho suseda, s ktorým je deň po deň v potyku? Alebo či nevidíme, že všetci tí, ktorí sa za vodcov slovenského ľudu vydávajú, rozprávajú rečou maďarskou?! Dal by Pán Boh, aby Slovák čím viacej rečiam porozumel!

Druhý falošný prorok povie: «Uhorská vláda podporuje len židov.» Nuž ktorá matka by radšej nevidela dieťa to, ktoré sa ku nej, — bárs len na oko — láskou vynie, ako to, ktoré jej ustavične nad hlavou kyjak zvrta, ba lečikedy ju aj po hlave hrkne. Ľudu slovenský! Chovaj sa úprimnou láskou ku spoločnej matke a budeš vidieť, že sa neupotrebi čo nezdarne a na večitú službu zakliate dieťa, len na to, aby si na prikrytý stôl len jedlá nosil, lež sa čo hodného — odoženúc nehodných — tiež povolá k tomuto stolu, aby si z neho požíval!

Tretí falošný prorok hovorí: «Židia nás hmotne koristia a ničia a vláda s nimi nič nerobí» A čo má s nimi robiť? Azda ich len nemá na hrbu pobíť, ako nesvedomitý hájci husy vo zboží?! Chvála Pánu Bohu! tie časy sa už dávno minuly, keď sa pravda kyjakom merala, alebo keď sa zpod hájikov ozivalo: «Daj Bohu dušu a mne peniaze!» Darma je, židia sú tak na obraz Boží stvorení ako i my, a sú tiež tak ľudia ako my. Jestli nás ale hmotne nadužívajú, preto proti nim nemôžeme, ale ani nesmieme opravdovým mečom bojovať, lež len jedine mečom osvety. Veď cigáň je len cigáňom, ktorý na vidomoči kradne a zbíja a predsa ho nemôžeme a nesmieme len tak zaklknúť. Prečo? Lebo on je tiež človek, ako

my! To len musíme uznať, že židia na vyššom stupni osvety a vzdelanosti stoja ako my. A to prečo? Lebo lepšie bedlia na svoje školy a na výchovu svojich dietok ako my.

Slovo k rodákam.

Človečenstvo vôbec ešte vždy chodí po zlých cestách, a menovite my Uhria, deti jednej matky, ešte aj usilujeme sa zpomedi tých zlých tie najplanšie si vyhľadať. Vo svetových pomeroch i všetci spolu len nepatrnú maličkosť tvoríme a napnúť nám treba všetky sily duchovné i telesné a hmotné, aby sme sa v susedstve obrov udržali a samostatnosť svoju zachovali, a my namiesto toho, aby sme pestovali jednotu: hryzieme sa medzi sebou, hľadajúc nie čo nás spojuje, lež to, čo nás delí.

Heslá sú: naša viera, heslá: naša láska, heslá: naše vlastenectvo, heslá: politika, heslá: národnosť, spoločenstvo, vôbec všetko samé heslá a to zväčša bez obsahu a pravdy.

Čo sa náboženstva dotýka, obyvatelia Uhorska všetci bez rozdielu veria v jedného Boha, cítia sa byť dietkami jedného nebeského Otca, a predsa nie sú medzi sebou bratmi. Rozdelia sa na kresťanov a nekresťanov. A jedna časť tam tých vedie krutý boj proti týmto. Získaj nehľadá týchto, ale vykynožiť túži. Na tom ale v slepote našej ešte nepristaneme, nám viac svárov, viac rozbrojov, viac borby je treba. I to vznešené, to Božské kresťanstvo, jehož základom je všeobecná, všetko objímajúca láska, alebo aspoň byť by mala, delí sa na sekty, na početné vierovyznania. Členovia vierovyznaní potom nehľadajú, čo ich spája, nepomyslia, že sú všetci titelia Krista, že majú tú samu vieru, to samé zjavenie, to samé učenie, lež predajú obsah za formu, vieru za vierovyznanie a prenasledujú jedni druhých. Katolíci, evanjelici, starovereci atď. som, kričí každý, a takmer ani jeden nepovedá: som kresťan; Bohu, náboženstvu svojmu myslí slúžiť, keď iných súži, prenasleduje, nivočí, a zabúda, že bratov svojich, že spoludietky jedného spoločného Otca dlávi. Heslom je zaujatosť za vlastné vierovyznanie, ktoré ale falošne, hlúpe je používané, lebo zaujatosť neznamená oddanosť k svojmu, lež boj proti cudziemu.

Lásku tiež každý hlása, lebo dnes je heslom humanita, ale ako ju plní? Milovať budeš blízkeho svojho, ale kto je ten blízky? Ti práve, ktorí za bojovníkov, zastupiteľov a ochrancov viery sa vystatujú, tí poličkujú aspoň vieru kresťanskú, lebo kým táto každého človeka za blízkeho považuje, tamí len privržencov svojej sekty hotoví

sú za spolublížnych uznať. A preto kresťanstvo sa nezmáha, lež upaduje, lebo nepečujeme oň v podstate a obsahu, ale jedine v zovnútornosťach.

Heslo, prázdne heslo je i vlastenectvo. Jedni v liberalizme, iní v klerikalizme, títo v šovinizme, tamí v národnostníctve ho nachodia. A málo je takých, ktorí by ho v uspokojujúcom plnení všetkých svätých povinností oproti vlasti a národu hľadali a dokazovali. Reči, ohlasov vlastenectvých denne na tisíce, — a skutkov? Sotva kdesu a zriedka.

No a ešte v politike! Tam len panujú a to absolutistične — heslá — prázdne heslá. To už ani dokazovať ani príkladmi znázorňovať nie je treba. Niet mesta a doby v živote našom, kde by sme nenašli dôkazy a príklady toho. Demokrati hľadajú šľachtictvo a výsady, ľudári otročenie a väzbu, vôbec každý derie sa za mocou pod záštitou tých najvznešenejších zásad ku zaslepeniu očí veriacich. Máme agrárov, merkantilistov a bohužiaľ každý z nich by len habať chcel.

Nikto nehľadá na to, čo nás spája, každý na to, čo nás delí. Spoločné záujmy, spoločné dobro, to nám je ničím, vlastné, separátne túžby a požiadavky, to je nám všetko.

Človek potrebuje pokrm i nápoj. Ktoré je potrebnéjšie, ktoré nevyhnutnejšie? Ani jedno. Alebo oboje. Sú to prirodzené životné potreby, preto bez rozmyšľania, bez rozumovania uspokojíme ich. Takýto pokrm a nápoj, takéto životné potreby sú pre našu krajinu a pre národ i roľníctvo, kupectvo a priemysel. A tu nás už zdravý rozum opúšťa: jedným je viac pokrm, iným zase nápoj. Lebo nerozohoduje rozum, ale heslá. Privrženci jedných zhubia hľadajú pokrm, nasledovatelia druhých otrávia by chceli nápoj. Oboja ale chcú život telesa, život národa a jednostranne, jednostannou ztravou zadusiať sú ho hotoví.

Ale nešírme slová, rôznice a svary naše vy počítaj nie sme i tak vstave. Chýbuje nám Duch svätý, ktorý by nás jednotu naučil. Treba nám rozum, aby sme v heslách hľadali osozný, priaznivý obsah a nie zvučné slávne názvy a mená. Porozumeť, sjednotiť by sme sa mali v obciach, stoliciach, krajine, v spoločenstve i v politickom živote ku pestovaniu spoločných záujmov. Jedno heslo by sme mali mať a mať a to je: každý nech plní svoje povinnosti oproti vlasti a národu jedine a výlučne ku spoločnému obecnému dobru a všetky separátne i osobné chůfky nech podrobí potrebám celku.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Pojednávajú snemu. Vyslanci sa hodný čas pripravili a pojednávajú zákona, ktorý obsahuje v sebe osvedčenie sa arcikniežata a dediča trónu Franca Ferdinanda, že manželský stav svoj s grófkou Chotekovou považuje za nerovný, takzvaný morganatický a následkom toho, zrieka sa toho, žeby manželka jeho bola korunovaná za kráľovnú a žeby jeho deti mali právo na trón. Toto zrieknutie stalo sa následkom požiadaviek obsažených v domácich štatútoch našej panovníckej rodiny, ktoré štatúty hovoria, že iba deti pošli z rovného manželstva dedia arcikniežací rang otca svojho a s tým spolu v smysle I-ho a II-ho zákona z r. 1723-ho dostanú aj právo na prípadné dedenie uhorského trónu. Dľa tohoto osvedčenie sa arcikniežata Franca Ferdinanda neobsahuje v sebe nič takého, čo by sa protivilo uhorským zákonom. Vzdor tomu neodvislá strana tuhý boj zaviedla proti návrhu, chtiac dokázať, že sa osvedčenie Franca Ferdinanda protiví uhorským zákonom. So svojimi dôvodami a nápadami proti návrhu nepresvedčila ani jedného člena liberálnej strany, žeby sa osvedčením arcikniežata Franca Ferdinanda boly uhorské zákony urazily; nám sa tak zdá, že neodvislá strana ani nenapádala otázny návrh preto, lež radšej preto viedla boj proti nemu, aby svojim voličom ukázala, jak bedlive stráži nad nedotknuteľnosťou uhorských zákonov. Reči neodvislých vyslancov boly tedy programné reči, ktorými si chcú pri nastávajúcích voľbách nakloniť voličov.

Krajinský rozpočet na budúci rok. Finančný výbor je už hotový s pojednávaním krajinského rozpočtu, ktorý nezmenene prijal a aj snemu bude odporúčať nezmenene k prijatiu. Zpráva výboru bude najbližšie predstavená snemu, na čo snem o pár dní začne pojednávať krajinský rozpočet. Berúc do ohľadu, že snem začne rozpočet iba v druhej polovici novembra pojednávať, ani najmenej niet výhľadu k tomu, žeby sa z rozpočtu ešte tohoto roku stal zákon, preto vláda o nedlho zadá návrh zákona, ktorým bude žiadať povolenie trojmesačnej indempnity.

Piata sessia snemu. Jako chyrovať, v sobotu bude kráľovským reškriptom zakľúčená štvrtá a otvorená piata a spolu aj posledná sessia tohoto snemu. Kedy bude zakľúčená piata sessia, na to sú mnohí veľmi zvedaví, lebo od zakľúčenia tejže behom troch mesiacov musia sa previesť nové voľby.

Z Nemecka. Cisár Vilhelm II dňa 14. t. m. zahájil ríšsky snem trónnou rečou, v ktorej zaoberal sa hlavne s okolnosťami, ktoré ho pobly, aby bez odkladu vyslal vojsko do Číny na ochranu nemeckých poddaných. Cisár riekol, že len *po potrestaní* hlavných vinníkov zaviedú mocnosti také poriadky, aby sa podobné vzbury opakovať nemohly. Ríšsky snem bude sa teraz zaoberať s trovami, ktoré vydala nemecká vláda na expedíciu do

Číny a tieto trovy obnášajú 152 millionov 770 tisíc mariek. V sneme chystajú sa ostre napadnúť vládu pre takéto veľké trovenia.

Z Ameriky. Po tieto dni previedla sa voľba predsedu Spojených Štátov. Zvolený bol doterajší predseda Mac Kinley, proti ktorému bol vystúpil Bryan. Mac Kinley vystúpil s programom republikánskej, Bryan ale s programom demokratickej strany. Programom republikánskej strany je udržanie zlatej valuty, pozdvihnutie ochranného cla a pokračovanie vo výbojnej politike, čoho podmienkou je udržovanie stáleho vojska, ktorého počet jako aj počet vojenských lodí značne musí byť rozmnožený. Demokratická strana vzala do programu späť uvedenie miešanej zlatej a striebornej valuty, teda prinesenie do obehu zlata a striebra, slobodné razenie peňazí, ďalej sníženie ochranného cla, rozpustenie vojska, lebo demokratická strana nechce, aby sa Spojené Štáty miešaly do politiky štátov európskych, nechce aby bázily za novými kolóniami; chce vyriešiť neodvislosť Filippínskych ostrovov a doma chce previesť sociálne reformy.

Z Číny nedošly žiadne zvláštnejšie zprávy. Ešte nevedno, či si mocnosti osvoja podmienky pokoja tak, ako tieže ustálili ich pekingskí zástupci. Pápež Lev XIII. obrátil sa na francúzsku vládu s prosbou, aby do ohnosu odškodného, ktoré má platiť Čína, vzatá bola aj tá summa, ktorá je potrebná na znovu postavenie a reštaurovanie boxermi zbúraných a porúchaných chrámov a kapln rim.-katolíckych.

KRAJINSKÝ SNEM.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 7. novembra. Pojednáva sa ešte vždy návrh zákona o manželstve dediča trónu arcikniežata Franca Ferdinanda. Dnes hovoril Karol *Eötvös* člen neodvislej strany. Zastáva známe stanovisko neodvislej strany, že totižto v smysle uhorských zákonov manželka arcikniežata má byť korunovaná za uhorskú kráľovnú, a že prípadne z tohoto manželstva pošli deti majú právo na trón. Rečník žiada, aby vláda predostrela snemu osvedčenie sa manželky arcikniežata Franca Ferdinanda, grófkou Žofie Chotekovej, či skutočne prívihla k obmedzeniu práv svojich a práv detí. Návrh neprijíma.

Hovoril ešte Koloman *Thaly*, tiež člen neodvislej strany. Nepovedal nič nového, jedine sodrané už dôvody proti návrhu opakoval.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 8. novembra. Záplava rečí o manželstve dediča trónu vyplula aj dneskajšie zasadnutie. Štefan *Rakovszky* usiloval sa dokázať zo zákonov bývalých nemeckých štátov, že manželský sňatok arcikniežata Franca Ferdinanda s grófkou Chotekovou je rovný a tak deti budú arcikniežatmi a budú mať právo dediť trón. — August *Pulszky* liberál podsvietil Rakovszkému. Rakovszky totižto vždy zvykol vláde vytýkať, že vždy uvádza zákony cudzích štátov. Obžaloba táto není základná, lebo vláda každý návrh

zákona prispôsobní k našim pomerom, tým horšie sa ale vyníma, že Rakovszky chce posúdiť manželský sňatok dľa cudzích zákonov. Manželský sňatok dediča trónu a následky jeho možno posúdiť iba na základe uhorských zákonov.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 9. novembra. Dnes po nesmierne dlhom čase bola dokončená všeobecná dišputa o manželskom sňatku arcikniežata Franca Ferdinanda. Viktor *Pichler*, ľavičiar usiloval sa dokázať, že nerovné manželstvo naše zákony neznaajú.

Ponevác sa viac rečníkov nehlásilo k všeobecnej dišpute, pred hlasovaním ujal sa zase slova ministerský predseda *Szell*, aby odpovedal na námietky prednesené od jeho poslednej reči. Voči Rakovszkému dokázal zo zákonov bývalých nemeckých kniežatství, že také manželstvá, jaké uzavrel arciknieža Franc Ferdinand, ani tam neuznávali za rovné. Opätovne prizvukoval, že pri posúdení pojednávaneho manželstva za smerodajné smieme vziať iba uhorské zákony. Sľúbil, že pri podrobnom pojednávaní zadá opravu, ktorou sa jasne vypovie, že v tak zvanej pragmatickej sankcii obsažený poriadok dedenia trónu sa týmto návrhom nezmení a všetky otázky pohľadujúce sa na dedenie trónu budú sa aj na budúce posudzovať dľa pragmatickej sankcie. — Ministerský predseda ešte raz vyhlásil, že manželka arcikniežata Franca Ferdinanda nebude uhorskou kráľovnou. Po reči ministerského predsedu bol návrh vo všeobecnosti veľkou väčšinou prijatý; proti návrhu hlasovala iba neodvislá strana.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 10. novembra. Vyslanci začali dnes podrobne pojednávať návrh zákona o manželskom stave arcikniežata Franca Ferdinanda. Ministerský predseda *Szell* zadal vo večerajšom zasadnutí spomenutú opravu. Gejza *Polónyi* zase ostro hovoril proti návrhu, ktorý sa dľa jeho poňatia nesrovnáva s I-vým a II-hým zákonom z r. 1723-ho, tak zvanou pragmatickou sankciou. Gabriel *Ugron* vyhlásil, že návrh s opravou, podanou ministerským predsedom prijíma. Za celkom prirodzené drží, že panovnícka rodina má svoje

domáce štatúty, však takéto mečo nachádzame aj v jednotlivých obciach. Aj u nás sú známe nerovné, tak zvané morganatické manželstvá a ani v tom nevidí nič zlého, že k sňatku arcikniežat vyžaduje sa privolenie kráľa. Reč *Ugronova* pohla *Polónyiho* k tomu, aby *Ugronovi* vyhodil na oči, že je nedôsledným. *Ugron* trefne odpovedal jak *Polónyimu*, tak aj *Pichlerovi*, ktorý ho tiež napádal. Keď zatým ministerský predseda *Szell* podvrátil nápady *Polónyiho*, prešlo sa na interpellácie. *Július Endrey* interpeloval ministra vnútra preto, že sa vydávanie úradného časopisu „Budapesti Közlöny“ nedáva do prenájmu cestou verejnej licitácie. Franc *Major* interpeloval v záležitosti úžery so zbožím prevádzanej v temeškejskej stolici.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 12. novembra. Dneskajšie zasadnutie vyplnil *Desider Szilágyi* ktorý skvelou rečou bránil pojednávany návrh. Zaoberal sa zvláštne s Rakovszkého rečou a dokázal, že sa Rakovszky vo všetkom tom mýlil, čo predniesol jako dôvod proti pojednávaneému návrhu. Vyslanci sa usmievali, keď počúvali, jako *Szilágyi* rozdrucuje Rakovszkého spolu s jeho namáhavé nasbieranými dôvodami.

Rakovszky chcjúc odpovedať *Szilágyimu*, prosil snem, aby mu poprial času, žeby sa na odpoveď mohol dostatočne prichystať a preto žiadal, aby zajtra smel hovoriť, čo mu snem ajpovolil.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 13. novembra. Dnes sa chytil za pasy Rakovszky so *Szilágyim*. Vlastne len sa chce chytiť, lebo veď veda Rakovszkého ani len ta nesiaba, aby *Szilágyiho* objal, tým mieň k tomu, aby sa s ním mohol merať. *Szilágyi* otcovsky a trpezlivo zase počúval Rakovszkého, a potom znova dokázal, jak mylné stanovisko zaujal v pojednávanej otázke. Hovoril ešte aj ministerský predseda *Szell*, ktorý znovu dokázal, že vláda zaujíma celkom správne stanovisko v otázke manželského sňatku arcikniežata Franca Ferdinanda. Zatým bol návrh aj podrobne prijatý s opravou ministerského predsedu. Snem pojednával ešte prosby, načo bolo zasadnutie zavrené.

~ ~ ~ Dolniakom. ~ ~ ~

Silnejšie sú duby vaše,
Ako Tatier našich smreky —
Prajná, žirna zem živí tie,
Tieto víchrov kmášu vzteky.

Keď tých pastvy plné stáda,
Polia: isté zriedlo chleba —
Súsed týchto: zula bralo,
Ale bližšie sú zas neba.

Stáletý dub obrom moci
Nepodvratnej vám byť zdá sa —
A nám zase zeleň smrekov
Večnú večne nádej hlása.

— Nuž tešme sa každý svojmu —
Len to nech je naša snaha:
Vybudovať z obúch čím skôr
Spoločný si stánok blaha.

Zakladajme úverkové spolky!

— Radí: *Kysučan*. —

(Pokračovanie.)

Ešte len to musím spomenúť, že aj preto je veľká radosť v obci, lebo v spolku bude aj sporiteľňa.

Lebo krčma je v každej obci, ale sporiteľňa sotva vo väčších mestách. Gazdovci majú ľahkú príležitosť zarobené peniaze za horúca prepíť, ale ľahšie dôjdu k tomu, aby si ich do sporiteľne uložili.

Tak teda v obciach takrečeno nenie v obyčaji haliere na bok odkladať, alebo ináč rečeno: «sporif.»

A to je veľká chyba! Stará chyba, ktorá sa napotom nesmie stávať.

Preto v Káčeroviciach každý spolkový člen na dvere svojho domu tieto slová napísal:

«Napotom buď sporivý!»

V Káčeroviciach bude na pamäť uvádzať tieto slová kikirikanie kohúta, poludňajší hlas zvona a zvonec večer prichodiaceho statku!

A to bude takto dobre.

Lebo Káčerovičania už porozumeli, že sporivosť činí prácu úrodnou, aj ustávanie pracovitého človeka od tejto sa ujme. Koľko je ľudí, ktorí bezprestajne pracujú, ustávajú sa a predsa sú chudobní. Ich namáhanie žiadneho úspechu nemá. Prečo? Lebo neznajú z toho usporiť čo si prácou vyrobili. Usilovnosť je len polovičná cesta blaženosti, hovoria, druhou polovicou cesty je sporenie. Ten, ktorý je veľmi usilovný robotník, ale zárobok svoj prehajdáka, prepíje, je len taký vo svojom konečnom výsledku, jako hnilý, nepracovitý človek.

No hľa, úverkový spolok ku takýmto pekným a sfachetným veciam gazdov privádza!

Perse, ku tomuto všetkému potrebné je aj Božie požehnanie, lebo darmo stavíme dom, keď Pán Boh nepomáha.

Ale teda pomáha sám sebe, aj Pán Boh ti pomôže!

Káčerovský pán učiteľ práve vyšiel z miestnosti úverkového spolku, kde už jestvuje život, údovia riaditeľstva vydržiavajú zasadnutie.

Na jeho tvári javí sa blažený úsmev, lebo teda Káčerovičanom pomohol dobrý Pán Boh ku začiatku. Keď už potom začiatok ide... vtedy má človek v prirodzenosti, že aj na prostriedok kuká...

Nedivím sa teda, keď káčerovský pán učiteľ pri praskajúcom ohnisku Martina Žitňanského nevedojak takto vzdychol:

— Bože môj, ozaj, jako to bude o 5—10 rokov!

Hej, síce pán učiteľ nie raz hovorieval, že veru k tomu, aby sme požehnanie úverkových spolkov požívali, potrebné je nie jedon, ale ani nie dva roky.

Hľa, teraz predsa takto vzdychá:

— Jako bude o 5—10 rokov?

Martin Žitňanský si vykrútil fúzy a takto riekol:

— Mój sladký pán učiteľ, to je práve také, jako keď pri dieťaťi ležiacom v koliske vzdycháme, že čo bude z neho.

Ani nebolo treba iné pánu učiteľovi, len tieto slová:

— Čo bude z toho dieťaťa za 10—15 rokov? Čím ho vychováme. A žeby také bolo, jaké má byť: musia sa jak rodičia tak aj učiteľ mnoho ustávať, trpeť, sporif, pre dieťa obetovať, sebe od úst odtrhnúť.

— Pravda, pravda, — riekol Žitňanský temer s plačom.

— A keď zvyknul rodič úfať pri koliske nemluvňafa, aj my to môžeme činiť, milý Žitňanský, s našim malým dieťaťom, s úverkovým spolkom. Lebo nádej živí človeka. Preto ja tak často vzdychám, že dobrý môj Bože, čo bude vtedy, keď vyrastie, zmocneje. A neotálam vyznať, že som na moju otázku aj odpovedal... Jestli sa tak stane, jako sme si to umienili.

— Veru sa tak stane!

— Vtedy... — pán učiteľ teraz od radosti vyskočil a takto vyprával s Martinom... vtedy Káčerovice budú Blažice.

— Nech sa tak stane!

— No teda počujte ma. Každý na dačo súci káčerovický gazda bude milovať Pána Boha, vlasť a kráľa. Lebo káčerovický úverkový spolok dokáže, že človeka nielen dľa majetku, hodnosti možno ctíť, lež aj dľa počestnosti, spoľahlivosti, usilovnosti. Počestný, usilovný, spoľahlivý človek ale môže byť len ten, ktorý lepšie miluje Pána Boha, kráľa a vlasť.

Usilovnosť, počestnosť, vyhýbanie krčme čoskoro zniži tie ťažké, veľké farchy, ktoré ešte teraz skutočne nás tlačia.

Nebude takého dlžníka v Káčeroviciach, ktorý by s striezyvm životom, počestným srdcom, bážňou Božou nemohol udržať svoj majetok, ba takový rozmnožiť. Teraz ešte síce nemôžeme pochopiť pravdivú skutočnosť, ku koľko dobrému môže pomôcť gazdovcom ten úver... ale ja vidím... jako by som už pred sebou videl budúci obraz Blažíc. Oh, takouto by som chcel vidieť každú uhorskú obec. Možno, že bude čas trochu meškať. Vtedy my snáď už budeme sa chýliť ku hrobu.

O káčerovských gazdoch sa ten chýr roznesie, že si dostoja svojmu slovu. Že im možno veriť, že čo ručiteľia neplatia ani haliera. Že milujú dom Boží, nenávidia a obchodia krčmu, že sú pracovití, že aj deti, keď dostanú pár halierov, utekajú do spolku a vkladajú si do sporiteľne. Hľa, vŕhdi len do dvora gazdovského. Preplnený je hydrom, záprazným statkom, pluh, brána a rozličné náradie všetko je v poriadku. Dnu v uhladnom dome je dobrobyt, spokojnosť. Gazda ide do pivnice, prinesie svoje vlastné víno, lebo takto hovorí:

— Nech požehná Pán Boh ten spolok, že mi umožnil tento malý vinohrad nadobudnúť. Sám som ho vysadil.

Teda potom, keď vyjdeš na role, vtedy sa budeš tešiť a radovať. Už tu nemá cudzi nič. Tu si veru nenadobudne ani na piad zeme.

Aj na obecnom dome je veselo. Neplatia ani haliera obecnej dane. Ba majú aj peknú základinu pre chudobných.

Teda povedzte len, pravda, tak bude na budúce?

— Daj Pane Bože, — riekol Pravda s plačom. — Na nás sa vec neminie.

— No teda, vtedy ani na Pánu Bohu, — vetil pán učiteľ.

Ja uverím, že sú mnohí, ktorí toto slovo... prolongovanie ani nerozumejú,

Ale ani to nezapieram, mnohí a mnohí ho poznajú aj z pomedzi roľníckeho ľudu.

Takto to veľmi dobre rozumeli aj v Káčeroviciach; bezpochyby na toto cieľil Martin gazda, keď pred založením úverkového spolku sa sťažoval pánu učiteľovi, že v Káčeroviciach «mnohí tak sú zaintabulovaní u mestských peňažných ústavov, že dobrý Pán Boh zná, kedy sa vyslobodia z toho!»

No áno, lebo sa tak stalo, drahí moji, jako vám to rozpoviem,

— Vezmime že Pavel Kolesár r. 1885. vypožičal u daktorej banky 400 korún. To dali hneď zaintabulovať, ale vzali aj zmenku s dvoma žirantmi opatrenú. Pavel Kolesár dostal peniaze po hodnej srážke, potom že ako ich upotrebil, to teraz nepatrí sem. Ale áno to patrí sem, že sa Kolesár v tej hlúpej nádeji kochal, že nenie spokojnejšej dlžoby nad túto. Lebo netreba splácať, len prolongujú, predlžia zmenku a potom je všetko v poriadku. Kto zná úrok zaplatiť, na určitý čas prinesť, zmenku mu pekne vyčarujú a je slobodný jako vták.

No teda, môj milý Kolesár, nad toto horším smýšľaním Pán Boh človeka potrestať nemohol.

Lebo drahý môj, Pavel Kolesár, takéto peniaze nie sú po 1. spokojné peniaze; po 2. sú hrozne drahé peniaze; po 3. sú nepriateľom naj-

cenejšej mravnej istiny gazdu: sporivosti a konečne nie zeby ste boli slobodný od nich, jako vták, ale budete takým otrokom, že okovy snád aj do hrobu sebou vezmete.

Čo ja poviem, toho som aj pánom a dokážem to aj jako náleží dľa poriadku a spôsobu s Pavlom Kolesárom, ale aj preto, aby Peter Kolesár a všetci ostatní porozumeli, ktorí za príkladom Pavla Kolesára kráčajú.

(Pokračovanie nasleduje.)

DOPISY.

Z Hájnik (zvol. st.), 1. novembra.

Vysokoctený Pán Redaktor!

V 41. čísle „Krešťana“, ktoré sa mi náhodou do rúk dostalo, v chýrniku pod titulom „Milosť Ducha sv.“ čítal som nasledujúci chýr: „Dňa 30-ho sept. b. r. Alexander Šimko hájničský obyvateľ zriekol sa bludu Lutherovho a složiac vyznanie viery do rúk prev. pána Jozefa Kekát, administ. hájničkej r. k. fary, vstúpil do lona cirkve katol. Bárs by jeho príklad viac tunajších ev. bratov našich nasledovalo, lebo nemajúc tu v Hájniku svojej modlitebnice, veľmi sú zanedbaní ohľadom náboženstva. Nedele a sviatky málo svätia. Celkom sú ehladni proti všetkému, čo sa náboženstva týka a tak pomaly chystajú pôdu anarchizmu, socialismu atď. Bože pomáhaj nám!“ Doslovne citujem celý chýr tento, aby i et. čitateľa nášho „Opravdového Krešťana“ porovnajúc tuto moje opravenie so samým tým dopisom mali príležitosť sa presvedčiť, ako „Krešťan“ veci prekrucuje, vedome lhá, a kde len môže kúkol roztrátenosti a nepriateľstva seje!

Bludom Lutherovým menuje dopisovateľ „Krešťana“ náboženstvo evanjelicko-krešťanské! Nechcem s nim dišputu viesť, v urážaní a v utrhaní ho nasledovať! Lebo rozumný a osvietený krešťan, už či rim. katolík, či evanjelik, ničoho sa tak pilne nechráni, ako daremných, svárliwych rečí o náboženstve. Nielen že on sám nikdy a nikde nehľadá príležitosť k takým vadám o Bohu, o Kristu, o viere a o veciach svätých, ale kde len môže vyhne takým rečiam a ľuďom, ktorí o náboženstve viacej mluvia, ako myslia. On to dobre vie, že také pichlavé reči a otázky nikdy žiaden úžitok nepriušajú, ale spôsobujú hnev, rôznice, ba často i slepé prenasledovania a iné smutné následky. A preto pravý krešťan kde len môže radšej múdru mlčanlivosť zachováva; kde ale mlčať nemôže, tam takým neblahým hádkam na krátko koniec urobí, lebo i tak je presvedčený, že tá s ním hádajúca sa stránka tak je zaslepená, že sa napraviť a niečomu lepšiemu poučiť ani nechce, ani nedá. Krivdu by sme ale urobili takému človekovi, keď by sme o ňom tak súdili, že on svoje náboženstvo nemiluje, že je v svojej viere,

nie horlivý. Nie! On svoje náboženstvo tak ctí a váži, že na kriky hocakých rúbačov nič nedá; jeho mlčanlivosť je nie bázeň, ale šlachetná hrdosť, ktorá sa nízkymi rečami a klebetami ani poškrvniť nechce!

Medzitým, keď na to príde, a že to okolnosti požadujú, on zpod tohoto pravidla i výminku urobí. Keď vidí, že sa daktorý utrhač a zaslepený protivník takým veciam, ktoré on za sväté drží, verejne ku pr. v daktorom časopise, posmieva, tam potom nemlčí, ale svoju vieru neohrozene zastane.

Takýto rúbač a zaslepený protivník je i dopisovateľ „Kreštana“, a preto ani ja nemôžem mlčať, ale mu verejne, tu v našom obľúbenom „Opravdovom Kreštane“ privolám, že Luther neblásal blud, ale čisté slovo Božie, a neprevýšená zásluha Lutherova práve v tom pozostáva, že on bludmi a vymysleninami ľudskými zatemnené evanjelium Kristovo v jeho pôvodnej čistote na svetlo vyniesol, a cirkev Kristovu k tomu základu priviedol, mimo ktorého žiaden iný iného položiť nemôže, a to je sám Ježiš Kristus!

Čo sa prestúpenia Alexandra Šimku týče, historia toho je nasledovná: Alexander Šimko pochodí z krížneho manželstva. Pokiaľ vo famílii Šimkovskej otec evanjelik žil, dietky z famílie tejto pochádzajúce nasledovali podľa 53-ho zákona z r. 1868 chlapec otcovo a dievčence matkino náboženstvo a i manželia i dietky nazívali v kreštanskej láske a svornosti. Po otcovej smrti sa vec ale cele zmenila. Matka rim.-katolíčka — neviem či už zo svojho presvedčenia, či niekým sfanatisovaná — svoje máloleté dietky počala všetky, tedy i chlapcov, dľa zákona evanjelikov, vo viere rim.-katolíckej vychovávať. Rodina Šimkovská brojila proti tejto nespravodlnosti, zaujala sa za chlapcov evanjelikov, a to s prospechom, lebo vyjmúť horspomenutého Alexandra — vzdor všetkým brozbám a prosbám materinským — všetky zostaly verné svojmu evanj. náboženstvu. Alexander ale ako najmladší, od svojho detinstva bol vo viere rim.-katolíckej vychovaný, nie do evanjelickej, ale do rim.-katolíckej školy chodil; nebol confirmovaný, ale nezákonne birmovaný a vôbec o zásadách evanjelickej viery nikdy ani pochopu nemal, a sám v tom presvedčený žil, že on už k cirkvi rim.-katolíckej prislúcha.

Pri jeho terajšej ženbe sa ale musel o inšom presvedčiť. Zaslúbil sa s jednou rim. kat. pannou. K zavedeniu ohlások sa dostavili k pánu hájnickému matrikárovi, ktorý preskúmajúc ich krstné listy, im na vedomie dal, že do krížneho manželstva vstupujú, lebo že mladý zať Alexander Šimko je dľa krajinského zákona evanjelik. To bolo neočakávané prekvapenie. Darom tvrdil mladý zať, že on do evanjelickej viery nič nemá, že je on od detinstva rim.-katolík. Pán matrikár zákonom viazaný mu nemohol pomôcť — bežal tedy na poradu k pánu administrátovi rimsko-kat. fary, aby mu ten pomáhal, ktorý ho aj poučil, že mu iné nepozostáva, než aby formálne prestúpil. Chtiac-nechtiac tedy musel ten tvrdý orech prehryznúť, a ako pravoveriaci rim. katolík musel z evanjelickej cirkvi do cirkvi rim.-katolíckej prestúpiť.

Po tomto objasnení, myslím, každý nepredpojatý človek zná rozsúdiť, že prestúpenie toto je nie „milosť ducha svätého“ ale niečo iné! Sapienti sat! t. j. múdre mu je i toto dosť!

Čo ďalej potom tvrdí dopisovateľ „Kreštana“, že v Hájniskách evanjelici sú veľmi zanedbaní ohľadom náboženstva, že nedele a sviatky nesyvätia, že sú chladní proti všetmu, čo sa náboženstva týka, a že evanjelici chystajú pôdu anarchizmu a socialismu — to je číro-čistá lož a hnusné osočovanie! My evanj. Hájničani sme síce len dcero-cirkev artikularnej cirkvi evanj. garamseckej, nemáme osobitný chrám Pána, ale navštevujeme každonedeľne chrám garamsecký, náboženstvo svoje milujeme a sme horliví evanjelici. Najdu sa medzi nami Iahostejní, ale to sa len výnimky! Svoje evanjelicke sviatky svätíme, pritom ale s bratmi rim. kat. v snášanlivosti a svornosti žijeme, čo je iste brvnom v očiach niektorých bludárov, ktorí by aj násilím chceli nepriateľstvo, rozbroj a vadu do obci našej uviesť.

To ale pokiaľ od nás závisí, sa im iste nepodarí! Že by sme anarchizmu a socialismu my evanjelici pôdu chystali, to ani vo všeobecnosti nestojí, tým menej o našich evanjelikoch hájnických sa to tvrdiť môže. Historia nám pritom svedčí, že anarchismus a socialismus sa len pod klerikálnym vedením zmáha, ako vo Francúzsku, Španielsku, v Belgiume a Taliansku! Naš evanjelický ľud v Hájniskách tieto neblahé smery — Bohu ďakovať — len z chyru pozná! Tolkoto na dopis „Kreštana!“

Pri tejto príležitosti i ten smutný chýr sdeľujem, že naše obce Hájnisk a Halászi behom posledných týždňov sú ťažko navštvívené. Nebezpečná chytľavá choroba, osýpky zavítaly do obci našich, a to tak nebezpečné, že sotva jesto domu a famílie, kde by dietky touto nemocou napadnuté neboly. V najviacej pádoch sa síce nemoc táto šťastlivo skončí, ale, bohužiaľ, 5 útlých kvetúcich dietok sme už i pochovali. Škola tak evanjelická, ako aj rim.-katolíčka je zatvorená. Pán Boh dobrotivý a milostivý nás uchovaj od ďalšieho smútku a chraň i nás i naše milé dietky!

Ešte jeden smutný chýr! Pri svatbe horspomenutého Alexandra Šimko v minulú sobotu 27. okt. držanej sa hrozný zločin spáchal! Mládenci pred domom svadobným shromaždení a pálenkou spili sa pobili, pričom valacha Pavla Považancovho tak dokaličili, že do rana zomrel. Vyšetovanie je zavedeno. Aj hľa, neblahé následky tej besnice pálenky, ktorá náš ľud i hmotne i mravne na zkažu privodí!

S hlbokou úctou zostávam oddaný. *Hájničan.*

Orava, dňa 10. októbra.

Mnohovážny Pán Redaktor!

Nakoľko vidím, že z našej Oravy v tomto všeobecne obľúbenom týždenníku už od dávna nikto nič nového nezdelil, preto hárs nie veľmi k tomu súci, ale za povinnosť si pokladám novinky naše sdeľiť.

V mojom poslednom dopise som bol sdelil, že koľko škody narobil oheň na mnohých miestach po stolici; no v Tvrdošíne aj druhý raz bol oheň a tento druhý raz už aj kostol padnul v obeť ohňu. Hovorila, že jedon na rozume pomätený podpaľoval.

Dňa 25. októbra bola slávnostná inštalácia nového hlavného fõišpána. Najsamprv bola sv. omša v katolíckom kostole, ktorú slúžil nový farár kubínsky Peter Vjecha. Sbor spieval maďarské piesne. Ztadiaľto sme šli do evanjelického kostola, kde pán farár Pavel Novák maďarskou rečou pozdravil hlavného fõišpána a prosil požehnanie na jeho ťažké úradovanie. Za týmto právomocenský sbor vo veľkej dvorane stoličného domu vydržoval slávnostné shromaždenie, ktoré zahájil hlavný notár Csaplovics. Hlavný župan v sprievode jednej čestnej komissie vstupiac do preplnenej dvorany, bol srdečne uvítaný a hneď složil prísahu. Potom prečítal svoju programnú reč, v ktorej prizvukoval, že popri všemožnom pracovaní o blaho stolice, bude sa vynasnažovať udržať politický pokoj.

Za touto rečou pozdravili hlavného župana v mene obecnstva August Divéky; v mene úradníctva Šimon Csaplovics. Keď sa zasadnutie skončilo, išli korporácie na poklonu k novému županovi. Najprv katolícke kňazstvo pod vedením opáta a jablonského farára Zvadu, a titulárneho kanonika Štefana Pironcsáka z Trstenej v hojnóm počte. Zo zámockého okresu bol tam jedine novovymenovaný tvrdošínsky farár Zostjak.

Potom šla evanjelická cirkev pod vedením svetského inšpektora dr Medzibradského. Židovská cirkev pod vedením kubínskeho rabína. Za týmto kráľ. súdna stolica z Ružomberku a okresné kráľ. súdy a advokáti pod vedením predsedu Albina Závodyho; úradníctvo oravského panstva pod vedením Mikuláša Kubinyi; dolnokubínska finančná direkcia pod vedením Pavla Vicenty; vidiecki štátni učitelia pod vedením kráľ. škôldozorec Františka Klementa. Potom ešte trstenské gymnásium, dolno-kubínske štátne školy, oravskí pláteníci, kubínske sporiteľne, oravskí kupci, mesto Dolný Kubín a konečne stoličné úradníctvo, ku ktorému okresní notári a mnohí rynchári sa pripojili pod vedením Šimona Csaplovicsa.

Po týchto poklonách bol banket v panskom hoteli, na ktorom sa súčasťilo 260 osôb; mnohým sa nedostalo miesta a obsluha nebola zodpovedná, lebo hostinský sa dokázal neschopným, nesúcim k takýmto hostinám, čo aj hlavného župana mrzelo.

Večer bolo mesto bohate osvetlené, ale aj jedna stodola horela, čo radosť trochu pomútilo. Inštalácia bola imponantná!

Dňa 8. novembra stoličná právomocnosť vydržovala jasenné zasadnutie a vtedy bol zvolený za podžupana Juraj Bulla, hlavný slúžny trstenský.

V Liesku, kde hľadajú kamenné uhlie už vyše 170 metrov hlboko, zboril sa bok zeme a pochoval troch robotníkov; ani sa ich nepokúsili hľadať, lebo k tomu je

potrebná viactýždňová práca; toto nešťastie sa stalo 22. októbra.

Časy sa nám zmenily na teplé a aj na vrchoch napadnutý snáh hynie.

S úctou

Furman.

BESEDNICA.

Dvaja starci.

— Napísal: Lev N. Tolstoj. —

(Pokračovanie.)

V.

Muž jedol nie mnoho, i starena jedla, dievčatko s chlapčekom i miskú pekne vylízali, potom prevalili sa, objali sa a usnuli.

Muž so starenou začal, vypravovať, ako sa všetko s nimi prihodilo. Žili sme, povedajú, už pred tým nie práve zámožne a teraz sa nám nič neurodilo; na podzim sme pomaly prejedli, čo sme mali. Prejedli sme všetko, začali sme u susedov a dobrých ľudí prosiť. Z počiatku dávali, ale pozdejšie nás odbývali. Niektorí by boli radi dali, ale nemali čo. Áno i prosiť konečne sme sa stydili — všetkým sme boli dlžní: i peniaze, i múku, i chlieb. Hľadal som si, — povedá muž — prácu, ale nenašiel som. Ľud všade za puhé najedenie hrnie sa do práce. Deň pracuješ a dva len tak chodíš, prácu hľadáš. Starena začala s dievčatom chodiť do druhých dedín prosiť o almužnú. Dostávaly málo, u niekoho ani chleba nieto. Predsa však udržiavali sme sa ako-tak, mysliac, že sa tak pretlčieme do nového osenia. Ale na jar nadobro nám prestali dávať almužnu, a tu i nemoc na nás prišla. Všetkým nám sa viedlo zle. Jeden deň jeme, a dva nič. Začali sme jesť trávu. Ale tráva lebo čo spôsobilo žene nemoc. Žena ľahla, a ja, povedá muž, nemám sil; ani nieto z čoho sa sosilnúť. Ja jediná, vraví starena, som sa motala, ale sily som ztratila, nemajúc čo jesť a soslabla som. Soslablo i dievča, ba i bojazlivým sa stalo. Posielali sme ju k susedom — nešla tam. Učúpila sa do kúta a nejde. Prišla k nám susedka predvčerom, ale jako videla, že sme hladní a nemocní, obrátila sa a odišla. Od nej samej muž odišiel a malé deti nemá čím kŕmiť. Tak teda sme ležali a čakali smrť.

Elisej vyslúchol ich reči, ba i rozmyslel si či ešte v ten deň má dohoniť súdruha; ale radšej zostal tam na nocľah. Elisej zavčias rana vstal a dal sa po dome k práci, ako by on sám bol hospodárom. Zamiesil so starenou na chlieb, vykúril pec a šiel a dievčatom po susedoch sháňať, čoho treba. Nech sa chytil čokohokoľvek — ničoho tu nebolo, všetko prejedené i v hospodárstve, i zo šiat. I dal sa Elisej zaopatrovat čoho bolo treba: niečo sám zhotovil, niečo kúpil. Elisej ztrávil tu tak deň, ztrávil druhý, ztrávil i tretí. Zotavil sa maličky, začal chodiť po lavici a lehotil sa k Eliseovi. A dievčina úplne

sa rozveselila, pri všetkých prácach pomáhala. Stále za Elisejom behá volajúc: „Dedko! Dedečko!“

Zdvihla sa i starena a zašla k susedke. Počal i muž podfa steny chodiť. Len žena ležala, ale i tá na tretí deň sa vzpamätavala a prosila, aby jej dali jesť. — No, myslí Elisej, nenazdal som sa, že som toľko času premárnil, teraz pojdem.

VI.

Na štvrtý deň došiel sviatok, i myslí si Elisej: To si už zajem mäsa s tými ľuďmi, kúpim im niečo na sviatok a na večer odcestujem. Šiel zase na rýnok, kúpil mlieka, bielej múky a mäsa. Elisej navaril, napiekol so staranou jedlo a za rana odišiel na omšu. Keď prišiel, zajedol si mäsa s ľuďmi. Ten deň vstala žena a začala chodiť.

A muž sa oholil, obliekol čistú košeľu, — starena mu ju vyprala, — šiel k bohatému gazdovi v dedine s prosbou. Zastavené boly u bohatého muža i lúky i role, — šiel tedy prosiť, či prepustí mu lúky i role do nového osenia. Hospodár vrátil sa k večeru zarmútený a zaplakal. Bohatý gazda sa nesmiloval a riekol: prines peniaze Elisej sa zase zamyslel. — Jako však majú, myslí si, teraz žiť? Ľudia pojdu kosiť, oni nemajú čo, lúka založená: uzrie žito — ľudia začnú sväzať (a urodilo sa zlatého obiliečka bojne) a oni nemajú na čo čakať; predané je ich vlastné pole bohatému mužovi. Odídem, a bude s nimi zle. — I zdržaly Eliseja tieto myšlienky a neodišiel večer, odložil to do rana. Šiel spať na dvor. Pomodlil sa, ľahol, ale nemôže zaspať; aj ísť by už mal, už i takto peňazí i času mnoho spotreboval, — i ľudu je mu ľúto. Všetky peniaze, to je patrno, nepodelí. Chcel im vody priniesť a chlebička kúsok poskytnúť; a hľa načo došlo! Teraz nezbyva, než lúku i role vykúpiť — a ak role vykúpiš — kravu pre deti kúp a kone mužovi, aby vozil snopy. Je patrno, zaplietol si sa, brat Elisej, a ztratil si veslo, a rady si teraz nevieš. Elisej sa zdvihol, vzal kabát, ktorý mal pod hlavou, rozhrnul ho, vyňal škatulku s tabakom, šnupnul si, myslí si, tým prečistiť myšlienky, ale nič platno: premýšľal, premýšľal, ale ničoho nevymyslel. I ísť mu treba, i ľuďi mu je ľúto. A čo počať, nevie. Sbalil kabát pod hlavu a ľahu si zase. Ležal, ležal, už aj kobúti zakikirikaly a už by bol zcela usnul: tu náhle snívalo sa mu, ako by ho bol niekto budil. Vidí sa, ako by bol úplne oblečený i s kapsou i s palicou a mal ujsť z vrát, a vráta boly len polo-otvorené, čo by jeden človek preliezol. Ide, vráta s jednej strany kapsu zachytily, chcel ju vytiahnuť, zachytil sa s druhej strany kabátom a kabát sa rozopjal. Začal sa vysliekať, a nato nebol zachytený plotom, ale to dievčatko ho drží a kričí: „Dedo, dedko, chleba!“ Pohliadol na ruku a chlapček ho drží za rukáv, z okna starena i muž sa dívajú. Elisej sa prebudil a prehovoril sám k sebe hlasite:

„Vykúpim zajtra role i lúku, i kone kúpim, aj kravu deťom kúpim. Veď ty, zatým čo za more ideš

hľadať Krista, v samom sebe Ho ztrátiš. Potrebné to urobiť tým ľuďom.“ I usnul Elisej do rana.

Včasne sa Elisej prebudil. Šiel k bohatému mužovi, roľu vykúpil, odovzdal peniaze i za lúku. Kúpil kosu — lebo i tá bola predaná, — priniesol ju domov. Poslal mužika kosiť a sám chodil po gazdoch: vyhľadal u krémára kone s vozom, čo boly práve na predaj. Pojednal sa, kúpil a šiel kúpiť kravu. Ide Elisej ulicou a dôjde k dvom sedliackam. Ženy idú a rozprávajú medzi sebou. I počuje Elisej že hovoria o ňom. Vypravuje o ňom jedna žena.

„Z počiatku,“ hovorí, „nepoznali ho, jaký je to človek, myslia, že je to prostý pútnik. Zašiel k nim, povedajú, napil sa vody, a zostal u nich žiť. Všetkého, povedajú, im nakúpil. Sama som videla, — dnes u hostinského kúpil pre nich kone s vozom. Sú na svete podivní ľudia! Čo by sme sa šly na neho podívať!“

Elisej to zaslúchol, porozumel, že ho ľudia chvália i nešiel kúpiť kravu. Vrátil sa ku krémárovi a dal mu peniaze za kone. Zapriahol a šiel k chate. Prišiel k vrátom, zastavil sa a sľezol s voza. Uvideli domáci kone — divili sa. Hneď si pomysleli, že pre nich kúpil kone, ale nesmeli to rieciť. Vyšiel gazda a otvoril vráta. — „Odkiaľ,“ povedá, „máš tých koníkov, dedko?“ „A — kúpil som ich,“ vraví, „lacno som ich dostal. Nasekaj trávy do válova, aby mali čo na noc.“ Gazda vypriahol kone, nasekal za náručie trávy, vložil do válova. Lahli spať. Elisej ľahol si na podstenu a tam večer svoju kapsu vyniesol. Usnul všetek ľud. Elisej sa zdvihol, priviazal si kapsu, obul sa, obliekol kaftan a vybral sa na cestu za Efimom.

VII.

Elisej prešiel päť verst, práve svitalo. Sadol si pod strom, rozviazal kapsu, aby spočítal peniaze. Spočítal, zbudlo mu sedemnást rublov a dvadsať kopejok. „No,“ myslí si, „s tým za more neprejdeš. A menom Kristovým almužnú prosíš, — aby ešte viacej neshrešil! K motor Efim i sám dojde, za mňa sviečku postaví. A obeh zostanem do smrti dlžen. Dobré, že Pán je milosrdný, pošovie.“

Elisej sa zdvihol, zatrepal kapsou na pleciah a šiel nazpäť. Len že dedinu obišiel okolo, aby ho ľudia nevideli. A pomaly došiel domov Elisej. Keď šiel tam, zdalo sa mu to namáhavým, len ťažko vliekol sa často za Efimom, ale nazpäť s pomocou Božou šiel ľahko, a unavenia nepocítil. Ide povrávajúc si, palicou si krúti po sedemdesiat verst za deň ujde.

Elisej prišiel domov. Na poli bolo už sobrano. Domáci ľudia sa zaradovali zo svojho starca. Dali sa vypytovať ako a čo, prečo súdruha opustil, prečo na miesto nedošiel a domov sa vrátil. Elisej nehovoril mnoho. „Ba nedoviedol ma ta Boh, — ztratil som cestou peniaze a odlúčil som sa od súdruha. A tak som ani nešiel ďalej, odpusťte k vôli Kristu!“ I odovzdal starene zbyvajúce peniaze. Elisej popýtal sa na domáce záležitosti: všetko

bolo dobre, všetky veci urobili v hospodárstve, ničoho nezanedbali; i žijú všetci v pokoji a shode.

I Efimovi Iudia počuli v ten deň, že sa vrátil Elisej, prišli pýtať sa na svojho starca. Aj im riekol Elisej to isté, čo doma. „Váš starý zdravý kráčať, rozišli sme sa asi tri dni pred svätým Petrom, chcel som ho doboňiť, ale vtedy sa mi prihodilo toto: ztratil som peniaze, a nemal som s čím ísť, a tak som sa vrátil.“

Podivil sa Iud: ako to môže byť; taký rozumný človek a takú hlúposť vyviedol — šiel a nedošiel, len peniaze vydal. Podivili sa a zapomneli. I Elisej zapomnel: dal sa do práce v hospodárstve, opatril so synom drevo na zimu, vymlátal so ženami obilce, prikryl stohy, opatril včely, odovzdal desať úlov včiel i s príhovkom susedovi. Jeho stará by bola rada zatajila, koľko bolo rojov z predaných úlov, ale Elisej sám vedel, ktoré byly bez potomstva, ktoré sa rojily, a susedovi miesto desiatich — oddal sedemnásť. Elisej priviedol všetko do poriadku, poslal syna pracovať inde a sám zasadol na zimu štrievice pliesť a kláty na úle dlabaf.

VIII.

Celý deň, čo zostal Elisej v chate pri nemocných ľudoch, Efim čakal na súdruha. Šiel nieveľmi ďaleko, a sadol si. Čakal, čakal, usnul, prebudil sa, ešte posedel — kamaráta nikde. Div si oči nevyhľadel. Už slnce za hory zašlo, Eliseja nikde. „Snáď už prešiel mimo mňa,“ myslí si, „a nespozoroval ma, keď som spal. Ale veď nemohol ma nevidieť. Na stepe ďaleko vidieť. Pôjdem nazpät, a on mi vpred ujde. Vzdialime sa od seba, potom bude ešte horšie. Pôjdem vpred, na nocľahu sa sijdeme.“ Prišiel do dediny a poprosil obecného sluhu, aby, príjde-li taký a taký starček, doviedol ho do tejšej chalupy. Elisej na nocľah neprišiel. Efim šiel ďalej, pýtal sa všetkých, či nevideli plešivého starčeka. Nikto ho nevidel. Efim sa zadivil a kráčať sám. „Sijdeme sa,“ myslí ti, „niekde v Odesse alebo na lodi,“ i prestal naň myslieť.

Sišiel sa na ceste s pútnikom. Pútnik mal kňazské rúcho a dlhé vlasy, bol i na Athone a po druhý raz ide do Jerusalema. Sišli sa na nocľahu, dali sa do shovoru a šli potom spoločne.

Došli šťastne do Odessy. Tri dni a tri noci očakávali loď. Mnoho pútnikov tam čakalo. Boli s rôznych strán. Tu pútnik poučil Efima, ako bez peňazí na korábe preplávať, ale Efim ho neposlúchol. „Ja“ vraví „radšej peniaze dám: veď som sa na to opatril.“ Odovzdal štyridsať strieborných rubľov za prevezenie tam i nazpät, kúpil si chleba a malých rýb na cestu. Koráb pohružoval sa od množstva ľudí; previezli pútnikov v činkoch i Efim sadol so svojim novým súdruhom. Vyzdvihli kotvy, odrazili od brehu, plávali morom. Cez deň plávali pekne, k večeru zdvihol sa vetor, pustil sa dážď, loď sa húpala a vlny vlievaly sa na palubu. Toho sa naľakali, ženy začaly hlasite nariekať a z chlapov, ktorí boli slabší, behali po lodi mesta hľadať. I na Efima prišiel strach, ale neukázal ho na seba: ako prišiel na palubu, sadol

si a kde sadol, tam i zostal po celú noc i po celý druhý deň; len svoju kapsu držal a nič nevravel. Tretieho dňa utišilo sa more. Piateho dňa pristali k Carihradu. Niektorí pútnici vystúpili na breh, šli si prehladnúť chrám sv. Žofie (múdrosti), kde teraz sú páni Turci; Efim nevystúpil, presedel čas na lodi. Stáli v prístave deň i noc, potom zase plávali morom. Zastavili sa ešte pri meste Smyrne, aj pri meste Alexandrii a doplávali šťastne do mesta Jaffy. V Jaffe boli dopravení na breh všetci pútnici, do Jerusalema bolo sedemdesiat verst pešky. Tiež pri doprave na breh zakúsil Iud strachu. Koráb bol vysoký a s korábu na loďky Iud spúšťajú, a loďka sa húpala, a každú chvíľu mohol niekto spadnúť do mora; dvaja pútnici sa zmočili, ale všetci šťastne vystúpili. — Vystúpivši šli ďalej pešky, štvrtého dňa došli do Jerusalema. Zastavili sa za mestom v kláštorom dvore, dali si podpísať sprievodné listy, poobedovali a vydali sa s oným pútnikom na sväté miesta. K samému Božiemu Hrobu ešte nepúšťali. Šli najprv do kláštoru patriarchovho, pomodlili sa, sviečky postavili. Podívali sa z vonku na chrám Vzkriesenia, kde je práve Boží Hrob. Celý chrám je tak zastavený, že ho ani nevidieť. Potom ešte v prvý deň pobudli v kaply Marie Egyptskej, kde si našli útulok. Postavili sviečky a odriekali modlitby. Chceli na veľkú omšu dostať sa k Božiemu Hrobu, ale sa opoznili. Šli do kláštoru Abrahámovho. Videli ten sad, kde Abrahám svojho syna chcel Panu Bohu obetovať. Potom šli na to miesto, kde sa Kristus zjavil Marii Magdalene, a do chrámu Jakubovho. Všetky miesta im pútnik ukazoval, a všade povedal, čo kde platiť treba a kde sviečky stavať. Zase sa vrátili do svojho dvora a sotva sa začali ukladať ku spaniu, pútnik dal sa do vzdychania a začal prehľadať svoje šaty. „Vytiahli mi,“ vraví, „toľko s peniazmi, tvadsaťtri ruble toho bolo: dve desiatky a tri drobné,“ nariekal pútnik, ale čo naplat — uľahli.

(Dokončenie nasleduje.)

Keď Pán Boh na nás dopustí!

— Počuli ste susedka, že v obci vypukla zas jakási chyťľavá nemoc, ktorá nemilosrdne pustoší ťubohé deti.

— Počula som, ale viete susedka, ja sa toho držím, že keď Pán Boh raz na nás niečo dopustí, nemôžem: proti tomu činiť!

— Ale ja to nedržím, susedka moja. Starý pán učiteľ nás to učil, že pomáhaj si človeče, aj Pán Boh ti pomôže.

— To veru, ale to už neučil, že jakým spôsobom.

— Ale že hej, pani susedka. Ja som si ku pr. dobre zapamätala, že sa môžeme každej nemoci pekným spôsobom striasť.

— Keď by tak bolo!

— Isté je ku pr., že čistota je najväčší nepriateľ nemoce.

— No už len moje ohnište je čistotné.

— To uzná jedonkaždý. Ale to jedno je isté, ale sa preto nenahnevajte, že vy, susedka, neľúbite prevetriať (luftovať).

— Lebo, susedka, chránim izbu od toho prekliateho prachu, ktorý sa ustavične valí z ulice.

— No ja už radšej sto ráz poutieram prach, ale okná nechám za čas pootvárať, lebo som sa naučila od starého pána učiteľa, že pokiaľ v dome nakazené povetrie novým, čerstvým nezameníme, tam je ložisko choroby.

— Veď teda v zime, keď kúrime, ustavične sa v izbe zdržujeme, veru otvorím zavše obloky, ale takto v lete, načo by to bolo.

— Práve teraz je na mieste prevetrovanie susedka. Keď je veľké teplo ľahšie sa kazí povetrie a tak aj rýchlejšie sa šíri choroba.

Susedka teraz už skutočne prevetruje, čomu sa tak teší — žiačka starého pána učiteľa, druhá susedka. *Istý.*

Buď usilovný!

V klapancije složil: *Kladivo*

Stavil bych sa trebárs o tú moju hlavu,
Keď by som nehádzal brach darmo o stenu;
Ty za chrbát že dáš moje naučenie;
Hlavu poslúchanie ver mi neprebije.

Pozoruj, buď inší, jako ten tvoj otec,
Maj viacej rozumu jako zlý porotec;
Na škodu sa blázon učí, dobre rozlož,
Čo môžeš dnes spravíš, na zajtra neodlož

Na čas a vesele prichyť sa ku práci,
Leniví na starosť bývajú žobráci;
Aby si aj tam žal, kde si nerozsieval,
Zavčas rans vstávaj, bys' zlato nachádzal.
Koho za zajacom palicom poženú,
Osol zostane, bárs do Viedne ho ženú;
Ktorý po celý deň muchy len zabíja,
Čo s prievozom získal, na mýte to prehrá.

Kto svätí každý deň svätého „Leňocha“,
Ten hľvie, lenivie, len stenu podpiera;
S evernami nestačí, v cudzej peci kúri,
Lapá sa jak Bernát keď lietajú muchy.
Preto najsamnajprv nauč sa „a“ poznať,
Nebuď len v zime žiak: kočíš v lete — tulák!
Lebo ináč síce pln' budeš prázdnotou,
Rozum nadobudnúť nenie malou prácou.

Zo zrna rastie dub, radosť naň sa dívať.
Mravec nechá stopu — po kameni — túlať;
Ale vetroplachu, Bob ti dal konfka,
Aby si ho riadil na chodník s chodníka.
Jestli chceš orech jesť, roztlé mu škrupinu,
Chceš-li dobre ležať, poprav si perinu;
Len keď si preskočil, vtedy vykrikní hop!
Čos ale nechtyl, na novo to uchop!

Buď sám sebe pánom! a múdre napreduj,
S časom a peniazmi opatrne gazduj;
Spomni, že lenivec dvakrát sa ustáva,
Pečený tiež holub sám do úst nepadá.

Konec koncom jedno slovo jak sto,
Ľudia len pracujú, požehnáva nebo;
Pracuj, a pranikdy biedu ver nepoznáš,
I z mála čo ty máš, chudobnému dáš.

CHÝRNIK.

Arciknieža Franc Ferdinand, ktorý poľuje v Éeske (torontálska stol.) na panstve grófa Harnoncourta, veľmi dobre sa cíti. Dedič trónu poľuje s viacerými ablegátmi a neminie dňa, aby sa dobre nezabavil. Poľovačky končievajú sa s dobrým výsledkom. Tak tieto dni bola veľká honba na líšky, pri ktorej arciknieža zastrelil 70 líšiek.

Zdravie arcikniežata Jozefa. Jako známo, arciknieža Jozef bol si zlomil ľavú nohu vyše členka. Zlomená noha sa už natoľko zahojila, že arciknieža tieto dni prišiel z Alesutha do Budapešti, aby osobne oznámil kráľovi, že je už zdravý. Keď kráľ zvedel, že arciknieža hlásil sa na privátny výsluch, sám odišiel do paloty arcikniežata Jozefa, aby tam odobral radostnú zprávu svojho pokrevného. Arciknieža odcestoval potom do Alesutha.

Podobizňa kráľovského páru. Turčianska stolica svojho času bola uzavrela, že pre stoličnú sieň dá namaľovať podobizeň nebohej kráľovnej Alžbety. Cieľom zaokrytia trov obce dobrovoľne odhlasovali 1%-vú prírážku cez dva roky a tak sa stalo možným, aby sa dal namaľovať obraz kráľovského páru. Föišpán Juraj Justh ml. už sa aj postaral o namaľovanie podobizni a tak touto prácou je poverený dobre známy maliar Dominik Skutecky, ktorý čo honorár dostane za podobizne 3200 korún. Jeho veličenstvo bude vymaľovaný v paradnej rovnošate uhorských generálov a kráľovná v jasnom kroji uhorských žien.

Nový podžupan oravskej stolice. Za podžupana oravskej stolice zvolený bol jednoblasne Juraj Bulla, hlavný slúžny trstenakého okresu. Nový podžupan teší sa takej popularite, že ani len ľudová strana nemohla nič namietat proti jeho zvoleniu.

Nový pápežský štátny sekretár. Pápež Lev XIII. vymenoval kardinála Tarnassiho, býv. pápežského nunciusa v Háge za druhého pápežského štátneho sekretára. Prvým pápežským štátnym tajníkom je kardinál Rampolla.

Cisár Vilhelm barónovi Beckovi. Nemecký cisár Vilhelm II. poslal barónovi Beckovi, šéfovi generálneho štábu našej armády svoju sochu v životnej veľkosti.

Posviacka zástavy v Neepaloch. Tieto dni pekná slávnosť odbyvala sa v Neepaloch. Tamojší r. kat. farár Ján Komora v sprievode peknej reči, v ktorej vyzdvihol významnosť zástav posvätil za prítomnosti veľkého obecnstva novú zástavu „Ružencového spolku,“ ktorú si spolok sám zadovážil z milodarov. Nová zástava zhotovená je z bieleho hodvabného damastu a na jednej strane zdobí ju obraz Bohorodičky a na druhej sv. srdce Ježiša. Matkou zástavy bola manželka Juraja Justha staršieho, ktorá z tejto príležitosti na zástavu darovala peknú bielu hodvabnú stužku.

Minister Hegedüs čestným mešťanom Szatmáru. Z tej príležitosti, že v Szatmáre bola odovzdaná premávke elektrická železnica, zastopiteľský sbor mesta odbyval mimoriadne valné zhromaždenia, na ktorom ministra kupectva Hegedüsa zvolili za čestného mešťana. Zhromaždenie zároveň odhlasovalo zápisničnú vďaku ministrovi Mándymu a vyslancovi Chorinovi za zásluhy okolo pozdvihnutia mesta.

Zajímavé dary pápežovi. Pápež Lev XIII. z príležitosti svätého (jubilárneho) roku dostal veľmi mnoho cenných a zaujímavých darov, medzi ktorými je i mnoho živých zvierat. Tak nedávno dostal z vrchu Sion jednu peknú kozu. Jedna popredná španielska dáma darovala svätému otcovi malú knižočku v skvostnej väzbe. Táto kniha má 250 karát, každá takáto karta pozostáva z jednej tisícpezetovej banknoty a tak jej obsah hodien je 250.000 pezet (200.000 korún) Jedon bohatý Španielčan zo Saragossy daroval pápežovi utešene zhotovený pugilár, v ktorom bolo 130.000 lfr.

Arciknieža na balóne. Arciknieža Leopold Salvator tieto dni z Viedne z dvomi dôstojníkmi vydal sa na vzduchoplavbu na vojanskom balóne. Smelý vzduchoplavec po 4 hodinovej vzduchoplavbe zostúpil v Temnici na Morave, odkiaľ sa na vlaku vrátili do Viedne.

Srbskému kráľovi nechcú poistiť život. Srbský kráľ Alexander chcel si dať poistiť život u jednej cudzozemskej poisťujúcej spoločnosti na poldruha miliona frankov. Spoločnosť ale odpovedala, že odkedy zavraždili kráľa Umberta, ktorého život na tri milióny frankov bol poistený u spoločnosti, viac žiadnemu panovníkovi život nepoistí.

Neriady v Neapoli. Jeden taliansky časopis napísal článok, že vyslanec Casale zneužíva svoje postavenie a špatným spôsobom vplyva na neapolskú mestskú radu, ktorá bola v jeho rukách puhyým nástrojom na dosiahnutie hmotného zisku. Článok vzbudil obrovský ruch a čítal ho aj sám kráľ Viktor Emanuel. Kráľ zaraz vydal dekrét, ktorým rozpustil neapolskú mestskú radu a vyslal do Neapolu komissára, aby prísne prezrámal celú mestskú administráciu.

Svetovú výstavu v Paríži od zahájenia do 4. novembra navštívilo 37,207.689 platiacich a 10,960.085 hostov so slobodnou kartou, spolu tedy 48 miliónov 170.774 osôb.

Minister Darányi a Prešporok. Ako známo, mesto Prešporok zvolilo ministra orby dra Ignáca Darányiho za svojho čestného mešťana. Minister Darányi večera prijal deputáciu Prešporoku, ktorá priniesla mu umelecky vystavený diplom o čestnom mešťanstve. Vyslanstvo viedol prešporský főkispán a rečníkom deputácie bol mešťanosta Broly, ktorý v sprievode peknej reči odovzdal ministrovi diplom čestného mešťanstva. Minister vrele poďakoval sa za vyznačenie a popoludní dával k počte Prešporčanov veľký obed.

Nový srbský hlavný konsul v Budapešti. Srbský kráľ Alexander budapeštianskeho hlavného konsula Juraja Barlovaca vymenoval za vyslanca do Rímu a na jeho miesto vymenoval Mikuláša N. Beriaktoroviča, triedneho radcu pri belehradskom zahraničnom úrade.

Prehliadka úradov. Juraj Justh mladší, főkispán turčianskej stolice tieto dni prehliadol stolice úrady v Turé Sv. Martine. Podobne nadžupan prehliadol aj okresný slúžbovský úrad v Štabni.

Švindel. Minister vnútra len nedávno zakázal odpredaj akýchsi elektrických krížov, ktoré vraj navrátiť zdravie a teraz zase vystríha obecnstvo pred podobným švindlom. Asiže ústav akéhosi dra Nicholsona v Londýne oznamuje, že hluchým zdarma pošle usný bubník. Keď potom dakto sadol na lep a pýtal si bubník, nuž mu ho firma poslala, ale za liek potrebný ku bubníku zarátala 20 korún. Minister vnútra vydal teraz nariadenie, v ktorom zakazuje dovoz a odpradaj Nicholsonových škodlivých usných bubníkov a k tomu patriacich tiež škodlivých liekov. Ministerské nariadenie prizvukuje nielen škodlivosť týchto „liečivých“ prostriedkov, ale i to, že celý podnik založený je cieľom vykorisťovania nezkušeneho obecnstva.

Najrýchlejšia elektrická železnica bude tá, ktorú teraz stroja sa stavať v Anglicku medzi Liverpoolom a Manchesterom. Železnicu vystavia nad zemou a po tejto dráhe budú jačať vozne s 29 kilometrovou rýchlosťou za minútu, tak že medzi týmito dvoma mestami rozprestierajúcou diaľku, obnášajúcou 56 kilometrov prekonajú vlaky novej elektrickej železnice za 19 minút. Koncessiu železnice, ktorá slúžiť bude len ku doprave osôb, tieto dni má pojednávať anglická snemovna.

Trest smrti v Španielsku. V tejto krajine ešte i za našich časov práve takým nemilosrdným spôsobom prevádza sa trest smrti ako za dávnych časov. Teraz konečne idú sreformovať patričné odseky trestného zákona. Napozatým nie viac na vidom očí veľkého obecnstva, lež na dvore väzenia popravlia na smrť odsúdených asiže behom 18 hodín po vyhlásení výroku. Za týchto 18 hodín krem knáza a pokrevných nikoho neprípustia ku delikventovi a v okamihu popravy vystrčia na budove žalára čiernu zástavu, ktorá tam za celý deň ostane. Posiaľ bola to tá najhľadanejšia „zábava“, keď niekoho mali vešať a vojsko malo často ťažkú robotu, kým vedelo udržať poriadok v návale divákov.

Vyšetrovanie proti úradníkom. Dľa zpráv iných hlavnomestských časopisov pod týmto záhlavím sdělili sme zprávu, že prešporský fšópán vyzdvihol z úradu trnavského slúžneho Vilhelma Kissa na oznámenie sereďského lekárnikar Skičáka. Hlavný slúžny Kiss teraz zasial časopisom dlhšie osvedčenie, z ktorého vysvitá, že hlavný župan nevyzdvihol Kissa z úradu, lež nariadil proti nemu len disciplinárny postup predchádzajúce vyšetrovanie. Príčinou tohoto predchádzajúceho vyšetrovania je dľa županského výnosu, že Kiss udajne cestou sereďského lekára dra Ármira Rosenbauma od Emila Skičáka, lekárnikar v Seredi za to, aby sa otvorenie druhej apatieky v Seredi zamedzilo, bezprávne dostal 500 zlatých a že takým spôsobom tymito 500 zlatými bol v tejto záležitosti podplatený. Hlavný slúžny teraz osvedčil sa, že ani od Ármira Rosenbauma, ani od Emila Skičáka za prekazenie otvorenia tejto druhej lekárne v Seredi nikdy ani haliera nežiadal, nikdy ani haliera nedostal. Kiss ďalej píše i to, že po uplynutí vyšetrovania predchádzajúceho postup disciplinárny, trestnou cestou na zodpovednosť brať bude pôvodcov a rozširovateľov chýru.

Opätovne posúdený na smrť. Jako známo, Leopold Hilsner bol už raz posúdený na smrť pre zavraždenie Anežky Hrázovej a Marie Klimovej v Polnej v Česku. Hilsner previedol obnovenie pravoty a teraz súd v Pisku znova pojednával celú pravotu. Pojednávanie skončilo sa tieto dni, na čo porotci jednohlasne vyriekli, že obžalovaný Leopold Hilsner je vinný v zavraždení Marie Klimovej a Anežky Hrázovej. Na základe verdiktu súd posúdil Hilsnera na smrť povrazom. Hilsner s úsmevom vypočul výrok smrti.

Zadusily ju zuby. Maria Kubačeková bez seba klesla na ulici v Budapešti a o niekoľko okamihov vypustila ducha. Jej mrtvolu zaviezli do pitvacieho ústavu, kde vysvitlo, že nešťastnú ženskú usmrtily zuby. Jakosi vypadly jej tri zuby a tieto ostaly jej v brdle tréat, následkom čoho sa zadusila.

Salsona posúdili. Auarchistu Salsona, ktorý v lete v Paríži chcel zastrelit perského šacha Muzaffer-ed-Dina, tieto dni parížsky trestný súd posúdil na doživotnú nútenú robotu. Odsúdený ľahostajne prijal výrok.

Otrava. Na Kerepešskej ceste v dome pod č. 13. tieto dni náhle bez povedomia klesla manželka krajčira Franca Paulova. Ženskú zaviezli ochrauci do nemocnice sv. Rochusa, kde o hodinu pozdejšie zomrela. Dľa mienky policajného lekára Paulová bola otrávená. Policia zaviedla vyšetrovanie.

K dobe zajacov. Pri chladnom počasi udrží sa zastrelený zajac jestli ho necháme na suchom mieste, aj za viac týždňov. Ale keď mu kožu stiahneme, zkazi sa rýchle. Jako neklamné znamenie čerstve zastreleného zajaca považujú sa oči. Jestli sú tieto dobre zachované, je zviera čerstvé, jestli sú vpadnuté, je už dlhší čas zviera mrtvé. Mladý zajac má v prostriedku hlavy medzi sluchami niekoľko bielych chlpcov, keď tieto chybujú, je celkom isté, že je zajac už starý.

Nebeský zjav. Minulé dni večer videli v Nitre nad Zoborom meteor, ktorý v zelenastej žiare letel východo-severným smerom a zmiznul v dialke. Pekný zjav trval len za niekoľko okamihov.

Súboj. V Lipt. Sv. Mikuláši Ludvik Mattyasovszky mal súboj s lekárnikom Desiderom Bokorom. Protivníci bili sa na šable a oba utrpeli ľahšie rany. Príčinou súboja bola zvada.

Hrozné prekvapenie. Robert Spree, anglický bankár tieto dni stávil svoj sňatok s utešenou 16ročnou devou. Na druhý deň po sobaši chválilo sa mladé žieňa svojmu mužovi, že toľko krásnych darov dostala, že ju není vstave už ničím viac prekvapiť. „Stavme sa — rieknuť muž — o jeden šperk, oproti ktorému ty postavíš tri bozky, že ťa o pol hodiny takým ničím prekvapím, že od prekvapenia onemies!“ Stavili sa. Mladý muž na to vošiel do vedľajšej izby a keď za dlhší čas nevychádzal, mladá pani otvorí dvere — a skutočne nebola vstave ani slova prehovoríť od prekvapenia a zdesenia: videla svojho manžela obeseného. Na stole ležala karotka a na nej tieto slová: „Stávkou musíš zadržať i keď moje perny vychladnú!“ Preto vlastne spáchal bankár samovraždu, nevedno.

Cesta okolo sveta a sibírska železnica. Stavanie velikej sibírskej železnice má sa dokončiť už tohto roku 1900. Od roku 1893. — ako jeden francúzsky časopis vypočítuje — dali na túto stavbu 940,000,000 frankov. Vlaky chodia už riadne medzi Moskvou a Krasnojarskom, z druhého konca medzi Vladivostokom a Cobarovkou. Od 1. decembra 1893. medzi Moskvou a Tomskom vlaky chodia už denne. — Sibírskou železnicou pomôže sa sťahovaniu sa ruského ľudu na východ a oslabí sa sťahovanie do Ameriky. Francúzsky časopis myslí, že z Európy i do Ameriky menej bude sa chodiť morom. Lebo rýchlejšie sice nie, ale iste bezpečnejšie dostane sa človek do Ameriky cez Sibír. — Cestu okolo sveta predstavuje si takto: Cestovateľ sadne 1. januára v Petrohrade na železnicu, vo Vladivostoku bude 8. januára, odtiaľ loďou v San-Francisku 18. januára, v Novom Yorku 22. januára, v Brémach 29. januára a odtiaľ za 30 hodín — tedy nie za celý mesiac — už zase v Petrohrade.

Kedy je žena stará? Túto otázku rozposlal draždanský spisovateľ Eegen Isolani na všetky známe nemecké spisovateľky a umelkyne a odpovede, ktoré dostal, uverejnil v malej knižočke pod nápisom: „Kedy je žena stará?“ Koľko hláv, toľko rozumov. Z krátkych odpovedí len niektoré: Žena je stará, keď utratí muža, ktorému patrila jej posledná najväčšia láska. Ida Boy Ed. — „Kedy je žena stará?“ Keď ju iné za takú držia. Hedviga Dom. — „Kedy je žena stará?“ Keď sama myslí, že je taká. Vilhelmina v. Hillern. — „Kedy je žena stará?“ Otázka snadno postavená, aj rýchla na ňu odpoveď. Ja hovorím, že je len vtedy stará, keď silomocou chce byť zase mladou. Nuscha Butze. — „Kedy je žena stará?“ Na šťastie nemôžem na to odpovedať z vlastnej skúsenosti; ale ja mám matku, ktorú pri mojom boku vždy držia za moju sestru (a ja mám už 22

rokov). To vedie ma k tomu presvedčeniu, že je žena nikdy nie stará, keď so sviežosťou ducha ide rovným krokom i dobrota srdca. Pepa Glöckner. — „Kedy je žena stará?“ Márnomyseľná nikdy, nešťastná privčas, rozumná v pravom čase. Kedy je to, o tom majú aj tie najmä drejšie veľmi rozdielne náhlady. Klara Ziegler.

KU OBRÁZKU.

Rumunský tanec.

Jako Slováci keď sa dobre cítia na zábave zaskočia si odzemok, tak aj Rumuni pustia sa vše do svojho tanca zvaného hóra. Šuhajci s devami pochyťajú sa za ruky a stanú si do kola dľa taktu hudby pozdvihnú ruky zaskočia si asi krok napred i nazad a potom v bok v pravo i v ľavo. — Tento tanec je tiež unavujúci jakokoľvek i odzemok a vôbec jako i skoro všetky staršie tance, preto v novej dobe čím ďalej tým viac postupujú ba snáď už i cele postúpily miesto tancem moderným ako je valček alebo kvadrila.

ODKAZY REDAKCIE.

Ct. p. M. G. v B.: Najlepšie bude keď si zaoparíte vajcia od emdenských husí. Pýtajte si cennik pod adrešou: Allatkert igazgatósága Budapest. Tu môžete dostať aj húsenice. Čo sa týka slovíček z tých zase viaceré nedajú sa prečítať. Foganosítani = previesť prevádzat; irányitani = upraviť v nejaký smer; tessék = nech sa ľúbi, páči; éi = vajjon.

Cena potravných článkov.

Budapešť, 16. novembra.

V budapeštiánskych tržniciach predávaly sa podrobne nasledovné potravné články za tieto priemerné ceny:

Mäso: *Hovädzina* predok 116, zadok 128, polievková 136, jazyk 120, obličky, ľadviny 150, čistené 240 halierov za 1 klg. — *Barančina:* predok —, zadok — hlov. — *Telacina:* predok 128, zadok 140, stehno 250 hlov za 1 klg. — *Bravčovina:* 120, stehno a lopatka

124 hlov za 1 klg. — *Šunka:* pražská 190, surová 140 hlov za 1 klg. pri kúpe najmenej 5 klgrov.

Masť: Sviňská 124 hlov, loj 110 hlov, slanina ku roztopeniu — hlov a husacia masť 250 hlov za jeden kilogramm.

Drúbež: Za jedno kora 100, sliepku 150, kohúta 180 hlov. Za jednu tučenú kačku 240, za tučenú hus 420 hlov. — *Očistená drúbež:* kura 90, sliepka 140, kapúň 180 hlov, tučená hus 450 halierov (za jeden klg. tučenej husy 120 hlov), morka 120 hlov za 1 klg., tučená kačka za kus 260 hlov.

Vajcia: Ku vareniu väčšie 7 kusov za 40 hlov, menšie 30 kusov za 2 koruny, ku čaju 7 kusov za 40 hlov.

Ryby: Kapor 210, sumec 180, štika 160, zubáč 250, jesater 300, okúň 250 hlov za klg. **Raky:** kus za 18 hlov.

Rozliهنosti: Maslo gazdovské 180, ku čaju 240 hlov za 1 klg. Tvaroh 32 hlov za kilo. — *Smotana* 60 hlov za liter. — *Pár holubov* 120 hlov, *divá hus* 2,00, *divá kačka* 180, *jarabica* 120 hlov za kus. — *Zajac* za kus 2 kor. 80 hlov. — 1 klg. *divej svine* 100 hlov. *Srna* 160 hal. za klg. — *Zemiaky* 8 hlov za klg.

Múka: Pšeničná múka predávala sa za tieto priemerné ceny:

číslo:	0	1	2	3	4	5
kor.	26.00	24.80	23.60	22.80	22.00	21.00
číslo:	6	7	7½	8		
kor.	19.00	16.00	14.80	11.20		

Pšeničné otruby drobne po kor. 8.60, hrubé po 8.00.

Zeleniny: *Zemiaky ružiaky* kor. 2.40—3.00, *zlté* kor. 3.50—4.00, *rožky* kor. 5.50—6.50, *biele* kor. 2.20—2.60 za metr. cent *Kapusta* (v hlávkach) za kus 6 hl. kor. — *Cibuľa* kor. 5.00—8.40 m. c. *Zeler* 100 kusov — — *Nové uhorky:* za kus — halierov.

Strova: *Hrach* liter 26 halierov, čistený stary 18—30 hal. za liter. *Sošovica:* domáca 16—24 za klg. *Rižu* 20 hlov za kilo. *Zelená fazuľa nová* 30 hal. za klg.

Chlieb: miestny od pekára biely 26—30 hlov, čierny 20—22 hlov za kilogrammu.

Budapeštiánska bursa s úradným značením cien dňa 16. novembra.

Obilia	Jakosť dia hekt	Za 50 kilog.		Cenné papiere	Peniaze kor.	Tovar kor.	Cenné papiere	Peniaze kor.	Tovar kor.
		od	do						
Pšenica banátska	74-75	kor. 7.05	kor. 7.00	STÁTNY OHL. (Za každých 100 korún)			Prvá uhor. poisť. spol.	4950	5000.
" peštiánska	75-77	7.00	7.45	Uhorská zlatá renta 4%	96.05	96.55	Pešt. uh. kupec. b.	2550	2560.
" stolnobebradská	75-75	7.50	7.55	korunová renta 4%	90.30	90.70	Pešt. prvá vlast. sporiteľňa	15970	16050
Raž (šito)	70-72	6.85	6.90	Uhorská regálové úpisly 4½%	98.30	99.05	Salgó-tarjánka baňa na uhlie	635.00	636.00
Jačmeň na krm	30-32	5.90	6.00	" premiové úpisly	164.00	165.00	Záložné listy.		
" na pátku	63-64	5.50	5.70	Uhorská liško-segedínska po- šička 4%	140.50	141.50	Uhorského posem. úverkového ústavu 4½%	91.50	92.00
" na várku	64-66	—	—	Uhorská žel. poštíčka 4½% v zl.	99.50	100.00	Uhorského úver. záložného ús- tavu 4½%	99.50	100.50
Ovos	63-64	5.25	5.75	výňakové úpisly 4½%	91.25	92.25	Uh. úver. ústavu s prámion 4%	115.50	116.50
Kukurica	—	4.80	4.75	Spoločná poštíčka v beš. penia- soch 4½%	97.50	98.00	Peniáže.		
Prosó	—	5.40	5.60	Žreby.			Cisársky dukát	11.40	11.45
črepica	—	—	—	Spolku „Jó gáiv“	6.00	6.50	Dvadsať-frankovník	19.21	19.25
Ďatelínové semä, luc.	39.	45	—	Uhorského „Červené-križa“	18.50	19.50	Nemecká riška marka	117.60	117.85
Sviňská masť peštiánska	59.50	60.00	—	Bazarského	43.00	44.00	Striebro	—	—
" " vidiecka	—	—	—	Baziliky	11.50	12.50			

Platný od 1. októbra 1900.

Vozný železničný poriadok.

Platný od 1. októbra 1900.

Zólyom—Zólyom-Brézó.							Zólyom-Brézó—Zólyom.						
Stanice	triedy	nák. os.	miešan.	miešan.	miešan.	osobný	Stanice	triedy	osob.	nák. os.	miešan.	miešan.	miešan.
		vlak	vlak	vlak	vlak	vlak			vlak	vlak	vlak	vlak	vlak
		1—III.	1—III.	1—III.	1—III.	1—III.			1—III.	1—III.	1—III.	1—III.	1—III.
Zólyom	ind.	4:20	8:39	12:05	5:20	8:40	Zólyom-Brézó	ind.	—	5:00	—	1:03	5:00
Zólyom város 1. sz.	>	*4:26	8:46	*12:10	*5:26	*8:45	Lopér A.-Lehota 26.	>	—	*5:09	—	1:10	5:09
Szliács	>	4:41	9:01	12:23	5:39	8:58	Péteri	>	—	5:18	—	1:21	5:17
Farkas-Petőfalva	>	5:00	9:20	12:38	5:54	9:13	Garam-Hidvég	>	—	5:29	—	1:29	5:27
Zólyom-Radván	>	5:19	9:39	12:54	6:10	9:28	Németfalva 23. sz.	>	—	*5:38	—	*1:36	*5:34
Beszt.-Szt.-János	>	5:28	9:48	1:02	6:18	9:38	Borosznó Szt.-Andr.	>	—	*5:50	—	1:46	5:45
Besztercebánya	érk.	5:33	9:54	1:06	6:23	9:43	Mezőköz 21. sz. 6.	>	—	*6:00	—	*1:54	*5:52
Sálfalva 16. sz. 6rh.	>	*6:01	—	*1:32	*6:57	—	Libetbánya 20. sz. 6.	>	—	*6:09	—	2:03	6:01
Zólyom-Lipcse	>	6:15	—	1:50	7:11	—	Luczató	>	—	6:26	—	2:19	6:12
Luczató	>	6:37	—	2:12	7:31	—	Zólyom-Lipcse	>	—	6:37	—	2:29	6:22
Libetbánya 20. sz.	>	*6:44	—	2:20	7:39	—	Sálfalva 16. sz. 6rh.	>	—	*6:52	—	*2:41	*6:34
Mezőköz 21. sz. 6rh.	>	*6:53	—	*2:29	*7:48	—	Besztercebánya	érk.	—	7:05	—	2:52	6:44
Borosznó Szt.-Andr.	>	*7:01	—	2:39	7:57	—	ind.	7:15	—	10:10	3:10	7:09	
Németfalva 23. sz.	>	*7:12	—	*2:51	*8:07	—	Beszt.-Szt.-János	>	7:21	—	*10:14	3:17	7:15
Garam-Hidvég	>	7:22	—	3:00	8:16	—	Zólyom-Radvány	>	7:28	—	10:22	3:25	7:22
Péteri	>	7:33	—	3:12	8:27	—	Farkas-Petőfalva	>	7:41	—	10:39	3:41	7:35
Lopér A.-Lehota 26.	>	*7:40	—	3:20	8:34	—	Szliács	>	7:54	—	10:59	3:59	7:48
Zólyom-Brézó	érk.	7:48	—	3:29	8:42	—	Zólyom város 1. sz.	>	8:02	—	*11:10	4:10	*7:57
							Zólyom	érk.	8:07	—	11:15	4:16	8:02

Pozsony—Lipótvár.							Lipótvár—Pozsony.							
Stanice	triedy	osobný	osobný	rýchlo	osobný	miešan.	Stanice	triedy	osobný	osobný	osobný	rýchlo	miešan.	osobný
		vlak	vlak	vlak	vlak	vlak			vlak	vlak	vlak	vlak	vlak	vlak
		1—III.	1—III.	1—II.	1—III.	1—III.			1—III.	1—III.	1—III.	1—II.	1—III.	1—III.
Pozsony	ind.	1:40	6:00	9:36	1:15	6:15	Lipótvár	ind.	1:16	4:35	11:24	5:46	6:15	8:55
Dynamitgyár 1. sz.	>	—	*6:09	—	—	*6:24	Bucsány	>	—	*4:44	11:33	—	*6:29	9:05
Récsé	>	1:54	6:16	—	1:30	6:30	Lócz-Bresztovány	>	1:32	4:52	11:40	*5:54	6:39	9:15
Sz.-György	>	2:05	6:28	9:52	1:41	6:43	Nagyszombat	érk.	1:47	5:07	11:54	6:04	7:03	9:30
Grinád 7. sz. 6rh.	>	—	*6:36	—	*1:48	6:52	Cziffer	ind.	2:12	5:37	12:31	*6:16	—	10:02
Bazin	>	2:21	6:43	10:00	1:56	7:00	Báhony	>	2:21	5:45	12:39	—	—	10:10
Terling-Modor 10.	>	—	*6:51	—	—	*7:08	Modor-Senkvecz	>	2:36	6:00	12:52	—	—	10:26
Modor-Senkvecz	>	2:35	6:59	—	2:09	7:15	Terling-Modor 10.	>	—	*6:06	—	—	—	*10:32
Báhony	>	2:48	7:12	—	2:22	7:28	Bazin	>	2:56	6:15	1:05	6:35	—	10:45
Cziffer	>	2:55	7:19	*10:18	2:29	7:36	Grinád 7. sz. 6rh.	>	—	6:20	*1:10	—	—	10:51
Nagyszombat	érk.	3:08	7:33	10:27	2:42	7:50	Szt.-György	>	3:07	6:29	1:19	6:42	—	11:02
Lócz-Bresztovány	ind.	3:33	7:56	*10:39	3:04	8:15	Récsé	>	3:22	6:40	1:31	—	—	11:14
Bucsány	>	—	8:03	—	3:10	*8:21	Dynamitgyár 1. sz.	>	—	*6:45	*1:36	—	—	*11:19
Lipótvár	érk.	3:47	8:12	10:47	3:19	8:30	Pozsony	érk.	3:38	6:56	1:47	6:58	—	11:30

Nyitra—Lipótvár.				
Stanice	triedy	osobný	osobný	miešan.
		vlak	vlak	vlak
		1—III.	1—III.	1—III.
Nyitra	ind.	6:30	9:50	3:44
Kajsa 10. sz. 6rh.	>	*6:38	*9:58	*3:55
Uzbégh	érk.	6:44	10:04	4:04
Andacs 3. sz. 6rh.	ind.	*6:54	*10:13	*4:18
Elecske	>	7:02	10:21	4:29
Récsény	>	7:17	10:31	4:47
Galgócz	>	7:36	10:49	5:11
Lipótvár	érk.	7:44	10:57	5:22

Pozsony—Dévény-Ujfalu—Szakolecza.				
Stanice	triedy	osobný	osobný	osobný
		vlak	vlak	vlak
		1—III.	1—III.	1—III.
Pozsony	ind.	6:15	1:30	5:51
Vöröshid	>	*6:21	*1:36	*5:58
Lamacs	>	6:28	1:43	6:05
Dévény-Ujfalu	érk.	6:39	1:54	6:15
Devenytó	>	6:50	2:05	6:24
Zohor	ind.	7:07	2:23	6:43
Detrekő-Csütörtök	>	7:17	2:33	6:55
Malaczká	>	7:30	2:48	7:10
Nagy-Lévárd	>	7:44	3:02	7:25
Morva-Szt.-János	>	7:58	3:16	7:41
Székelyfalu-Búr-Szt.-György	>	8:06	3:25	7:50
Kutti	érk.	8:16	3:35	8:01
Egbell	ind.	8:30	3:50	8:28
Holics	érk.	8:43	4:04	8:44
Szakolecza	>	8:55	4:16	8:57

Lipótvár—Nyitra				
Stanice	triedy	osobný	miešan.	miešan.
		vlak	vlak	vlak
		1—III.	1—III.	1—III.
Lipótvár	ind.	8:25	11:40	6:00
Galgócz	>	8:35	12:00	6:22
Récsény	>	8:58	12:31	6:55
Elecske	>	9:06	12:46	7:10
Andacs 3. sz. 6rh.	>	*9:12	*12:55	*7:19
Uzbégh	érk.	9:20	1:06	7:30
Kajsa 10. sz. 6rh.	ind.	*9:28	*1:19	*7:44
Nyitra	érk.	9:35	1:30	7:55

Szakolecza—Dévény-Ujfalu—Pozsony.				
Stanice	triedy	osobný	osobný	osobný
		vlak	vlak	vlak
		1—III.	1—III.	1—III.
Szakolecza	ind.	5:00	9:25	4:55
Holics	érk.	5:10	9:35	5:05
Egbell	ind.	5:27	9:52	5:23
Kutti	>	5:37	10:02	5:33
Székelyfalu-Búr-Szt.-György	>	5:49	10:16	5:50
Morva-Szt.-János	>	5:55	10:22	5:56
Nagy-Lévárd	>	6:07	10:35	6:08
Malaczká	>	6:22	10:52	6:23
Detrekő-Csütörtök	>	6:32	11:02	6:33
Zohor	>	6:41	11:12	6:42
Dévenytó	érk.	6:53	11:24	6:53
Dévény-Ujfalu	>	7:03	11:36	7:01
Lamacs	ind.	7:25	11:56	7:21
Vöröshid	érk.	7:30	*12:00	*7:25
Pozsony	érk.	7:35	12:05	7:30

* Podmienečne vlak zastane Hrubé čísla značia nočné hodiny.

Tlačou cis. a král. dvornej knihtlačiarne Viktora Hornyánszkeho v Budapešti.